

Liittokokous 6.5.2023

ESITYSLISTA

1. KOKOUKSEN AVAUS

Tukiliiton puheenjohtaja Petri Liukkonen avaa kokouksen.

2. KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

- Esitys** Liittokokous valitsee kokoukselle
- puheenjohtajan tai puheenjohtajat
 - sihteeri
 - 2 pöytäkirjantarkastajaa kokousedustajien keskuudesta
 - 2 - 3 äänenlaskennan valvojaa kokousedustajien keskuudesta

Päätös

3. KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Asian esittely

Sääntöjen 10 kohdan mukaan kokouskutsu on lähetettävä vähintään 30 vuorokautta ennen kokousta kullekin Tukiliiton jäsenelle postitetulla kirjeellä. Liittokokouksen kutsu on lähetetty jäsenyhdistyksille postitse ja sähköpostilla helmikuussa.

Jäsenyhdistyksellä on oikeus lähettää liittokokoukseen yksi (1) äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa sataa (100) suoraa henkilöjäsentä kohti ja yksi (1) äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa tuhatta (1000) alueellisen jäsenyhdistyksen (=tukipiiri) jäsenyhdistykseen kuuluvaa henkilöjäsentä kohti. Jäsenyhdistykset lähettävät kokousedustajien tiedot ja valtakirjat etukäteen määräaikaan mennessä.

- Esitys** Liittokokous toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi. Todetaan suoritetun valtakirjojen tarkastuksen perusteella liittokokousedustajien määrä sekä käytettävissä oleva äänimäärä kokouksen alkaessa.

Päätös

4. PUHE- JA LÄSNÄOLO-OIKEUS

- Esitys** Läsnaolo-oikeus on kaikilla kokouksen osanottajilla.
Puheoikeus on:
- äänivaltaisilla kokousedustajilla
 - liittohallituksen jäsenillä ja varajäsenillä
 - tilintarkastajilla ja varatilintarkastajalla
 - liittohallituksen kokousvirkailijoiksi määräämillä henkilöillä ja liiton työntekijöillä, joiden osallistuminen on välttämätöntä kokouksen järjestämisen kannalta
 - kunniajäsenillä
 - kannatusjäsenillä
 - kokouksen puheenjohtajilla ja sihteereillä.

Liittokokous voi sallia puheoikeuden myös muille henkilöille.

Päätös

5. KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Menettelyohjeisiin on kirjattu myös kokouksen osallistumishojeet.

[LIITE 1](#) Menettelyohjeet

- Esitys** Liittokokous hyväksyy esityslistan ja kokousedustajille lähetetyt menettelyohjeet kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös

6. ESITELLÄÄN VUOSIRAPORTTI, TULOSLASKELMA JA TASE SEKÄ TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2022

Asian esittely

Tässä kohdassa esitellään liiton vuosiraportti, tuloslaskelma 1.1. – 31.12.2022, tase 31.12.2022 ja tilintarkastajien laatima tilintarkastuskertomus. Tämän kohdan tarkoitus on jakaa ja saada tietoa.

[LIITE 2](#) Tilinpäätös tilikaudelta 1.1 – 31.12.2022 sisältäen tuloslaskelma, tase

[LIITE 3](#) Tilintarkastuskertomus

[LIITE 4](#) Vuosiraportti 2022

- Esitys** Liittokokous merkitsee tiedoksi vuosiraportin ja tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen.

Päätös

7. TULOSLASKELMAN JA TASEEN VAHVISTAMINEN SEKÄ VASTUUVAPAudesta PÄÄTTÄMINEN

Asian esittely

Tässä kohdassa liittokokous tekee päätöksen tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta sekä vastuuvapauden myöntämisestä. Tuloslaskelma ja tase ovat esityslistan liitteenä ja ne on esitelty edellisessä kohdassa.

Esitys

Liittokokous vahvistaa tuloslaskelman 1.1. – 31.12.2022 ja taseen 31.12.2022.
Liittokokous päättää kokousedustajan ehdotuksesta joko myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus liittohallitukselle ja muille tilivelvollisille vuodelta 2022.

Päätös

8. SEURAAVAN VUODEN JÄSENMAKSUT

Asian esittely

Sääntöjen mukaan liiton jäsenyhdistyksen jäsenmaksu lasketaan kertomalla jäsenyhdistyksen jäsenmäärä liittokokouksen vuosittain vahvistamalla yksikköperusteella.

Liittohallitus esittää, että vuonna 2024 jäsenmaksut pidetään samoina kuin vuonna 2023.

Esitys

Vuonna 2024 jäsenmaksut ja yksikköperusteet ovat:

1. Jäsenyhdistyksen jäsenmaksun yksikköperuste:
15 euroa/ jäsenyhdistyksen henkilöjäsen
0 euroa/ jäsenyhdistyksen yhdistysjäsen.
Paikallisten yhdistysten muodostaman alueellisen jäsenyhdistyksen (eli tukipiirin) jäsenmaksu on 0 euroa.
2. Liiton kannatusjäsenen jäsenmaksu:
100 euroa yksityishenkilöltä ja 500 euroa oikeuskelpoiselta yhteisöltä tai säätiöltä.

Päätös

9. LIITTOHALLITUKSEN PALKKIOT

Asian esittely

Liiton sääntöjen mukaan liittohallituksen palkkiot päätetään varsinaisessa liittokokouksessa joka 3.vuosi.

Viimeksi liittokokous on päättänyt palkkioista kokouksessa 26.9.2020. Liittokokouksen päättämät palkkiot vuosina 2021 - 2023 ovat olleet seuraavat.

Kuukausipalkkio:

- Tukiliiton puheenjohtaja 1 000 euroa/ kk

Liittohallituksen kokouspalkkiot:

- kokouksen puheenjohtaja 100 euroa/ kokous
- jäsen 50 euroa/ kokous

Liittohallituksen työvaliokunnan kokouspalkkiot:

- kokouksen puheenjohtaja 100 euroa/ kokous
- jäsen 50 euroa/ kokous

Kokoukseen osallistumisesta johtuva ansionmenetys korvataan.

Esitys

Palkkiot vuosina 2024 - 2026 ovat:

Kuukausipalkkio:

- Tukiliiton puheenjohtaja 1 000 euroa/ kk

Liittohallituksen kokouspalkkiot:

- kokouksen puheenjohtaja 100 euroa/ kokous
- jäsen 50 euroa/ kokous

Liittohallituksen työvaliokunnan kokouspalkkiot:

- kokouksen puheenjohtaja 100 euroa/ kokous
- jäsen 50 euroa/ kokous

Kokoukseen osallistumisesta johtuva ansionmenetys korvataan.

Päätös

10. TOIMINTASUUNNITELMA JA TALOUSARVIO VUODELLE 2024

Asian esittely

Liittohallituksen esitys vuoden 2024 toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi on esityslistan liitteenä.

[LIITE 5](#) Toimintasuunnitelma 2024
[LIITE 6](#) Talousarvio 2024

Esitys

Liittokokous hyväksyy esitetyt toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2024.

Päätös

11. LIITTOHALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN VAALI

Asian esittely

Liiton sääntöjen mukaan liittokokous valitsee joka kolmas vuosi liittohallituksen puheenjohtajan, jota kutsutaan Tukiliiton puheenjohtajaksi. Puheenjohtajan kausi on kolmivuotinen. Seuraava kausi alkaa vuoden 2024 alussa.

Puheenjohtaja valitaan jäsenyhdistysten 60 vuorokautta ennen liittokokousta esittämistä ehdokkaista.

Jäsenyhdistykset ovat tehneet yhden ehdotuksen:
Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tuki ehdottaa: Petri Liukkonen.

Esitys Liittokokous valitsee asetettujen ehdokkaiden joukosta liittohallituksen puheenjohtajan vuosiksi 2024 – 2026.

Päätös

12. LIITTOHALLITUKSEN JÄSENTEN JA VARAJÄSENTEN VALITSEMINEN

Asian esittely

Liittohallituksen muodostavat puheenjohtaja ja 16 jäsentä sekä heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Sääntöjen mukaan liittohallituksen jäsenten ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä toimikausi on kaksi kalenterivuotta. Vuosittain on erovuorossa puolet jäsenistä henkilökohtaisine varajäsenineen.

Kausi jatkuu vuonna 2024 seuraavilla liittohallituksen jäsenillä:

<i>Varsinainen jäsen:</i>	<i>Varajäsen:</i>	<i>Alue:</i>
Mari Lukkari	Outi Marttila	Lappi
Tuomo Takala	Harri Nieminen	Keski-Suomi
Mervi Virtanen	Kaarina Korhonen	Pohjois-Savo
Pieta Natunen	Tero Lepola	Pohjois-Karjala
Berit Perälä	Pia Lehto	Pohjalaiset
Sami Korhonen	Heikki Suvilehto	Me Itse
Pia Kukkasniemi	Mari Lönnberg	Satakunta
Hannu Hyvättinen	Esko Käki	Kymi

Eroavuorossa vuoden 2023 lopussa ovat kahden vuoden kauden täytyessä seuraavat liittohallituksen nykyiset jäsenet:

<i>Varsinainen jäsen:</i>	<i>Varajäsen:</i>	<i>Alue:</i>
Leena Pekkanen	Marita Jurva	Etelä-Savo
Kirsti Rämö	Veijo Lehtonen	Varsinais-Suomi
Pirjo Hartikainen	Johanna Aaltonen	Uusimaa
Ritva Nevalainen	Jouni Kilpeläinen	Kainuu
Sini Lyly	Anne Toppari	Popoke
Hannu Laatusen	Arvo Järvinen	Etelä-Häme

Sari Sepponen
Leena Jokipakka

Iiro Auterinen
Tapio Räfsten

Helsinki
Pirkanmaa

Erovuorossa olevista seuraavia henkilöitä ei voida valita uudelleen samaan tehtävään: Kirsti Rämö, Pirjo Hartikainen, Sari Sepponen, Veijo Lehtonen.

Sääntöjen mukaan liittokokous valitsee liittohallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä jäsenyhdistysten 45 vuorokautta ennen liittokokousta esittämistä ehdokkaista.

Jäsenyhdistykset ovat esittäneet seuraavia ehdokkaita liittohallitukseen kaudelle 2024–2025:

<i>Varsinainen jäsen:</i>	<i>Varajäsen:</i>	<i>Alue:</i>
Leena Pekkanen	Marita Jurva	Etelä-Savo
Jenni Salakari	Kirsti Rämö	Varsinais-Suomi
Johanna Aaltonen	Pirjo Hartikainen	Uusimaa
Ritva Nevalainen	Jouni Kilpeläinen	Kainuu
Anne Toppari	Sini Ilyly	Popoke
Irene Piipponen	Arvo Järvinen	Etelä-Häme
Vesa Tiilikka	Sirpa Lempiäinen	Helsinki
Päivi Korkeamäki	Leena Jokipakka	Pirkanmaa

Esitys Liittokokous valitsee asetettujen ehdokkaiden joukosta kahdeksan hallituksen jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet vuosiksi 2024–2025.

Päätös

13. **TILINTARKASTAJAN VALITSEMINEN SEURAAVALLE VUODELLE**

Asian esittely

Liiton sääntöjen mukaan tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastusyhteisö tai HT-/ KHT-tilintarkastaja ja varatilintarkastaja. Vuonna 2023 tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö Moore Idman Oy (aiemmin nimellä Idman Vilèn Oy). Moore Idman Oy:n [verkkosivu ja esittely](#).

Liittohallitus suosittaa valitsemaan tilintarkastusyhteisön (siis yrityksen, ei yksittäistä henkilöä/ tarkastajaa).

Esitys Liittokokous valitsee tilintarkastusyhteisöksi Moore Idman Oy:n seuraavalle tilikaudelle 2024.

Päätös

14.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri ry ja Lapin Metkat: Sairaalapassi jokaisen kehitysvammaisen henkilön tueksi ja turvaksi

Sairaalapassi parantaa kehitysvammaisten henkilöiden sairaala- ja terveyspalveluiden laatua, osallisuutta omaan terveyteen, päätöksentekoon ja vähentää hoitovirheiden riskiä.

Kehitysvammaisten henkilöiden tiedolliset puutteet omasta hyvinvoinnista, terveydestä aiheuttavat kehitysvammaisille henkilöille haasteita, ongelmia nauttia itsemääräämisoikeudesta ja tehdä itsenäisesti tai tuetusti hoitopäätöksiä. Sairaanhoidon, terveydenhuollon ammattihenkilöiden tiedossa, osaamisessa toimia kehitysvammaisten henkilöiden kanssa on paljon kehitettävää, mm. kohtaamisessa, viestinnässä, hoitotilanteiden aikapula, jne. kaikki vaikuttavat negatiivisesti hoitosuhteeseen, heikentää itsemääräämisoikeuden toteutumista ja mahdollisuutta itsenäiseen päätöksentekoon.

Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri tekee liittokokousaloitteen ja esittää, että Tukiliitto loisi kaikille halukkaille mahdollisuuden ottaa käyttöön oma henkilökohtainen sairaalapassi. Tavoitteen toteuttamiseksi Tukiliiton on varmistettava, että tieto sairaalapassista on kaikkien kehitysvammaisten ja heidän läheistensä tiedossa ja saatavilla. Sairaalapassin käytön varmistamiseksi Tukiliiton on järjestettävä koulutusta, työpajoja valtakunnallisesti, paikallisesti kehitysvammaisille henkilöille, heidän läheisille ja lähi-ihmisille.

Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri on yhteistyössä Lapin Sairaanhoidopiirin kanssa kehittänyt kehitysvammaisten käyttöön sairaalapassin, joka löytyy osoitteesta [https://www.lshp.fi/fi-FI/Sairaalapassi_antaa_tietoa_kehitysvammai\(13557\)](https://www.lshp.fi/fi-FI/Sairaalapassi_antaa_tietoa_kehitysvammai(13557))

Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri ry Lapin Metkat

Asian valmistelu liittohallituksessa

Lapin tukipiirin aloitteessa tuodaan esille tärkeä huoli kehitysvammaisten henkilöiden osallisuudesta omaa terveyttä ja sen hoitoa koskeviin päätöksiin. Välineeksi parantaa osallisuutta ja vuorovaikutusta hoitotilanteissa ehdotetaan Lapin Kehitysvammaisten Tukipiirin ja Lapin Sairaanhoidopiirin kehittämän sairaalapassin levittämistä. Aloitteessa Tukiliittoa pyydetään varmistamaan, että tieto sairaalapassista on kehitysvammaisten ja heidän läheistensä tiedossa ja kaikilla halukkailla on mahdollisuus ottaa se käyttöön.

Sairaalapassi täyttöohjeineen on tällä hetkellä julkaistu Sairaanhoidopiirin sivuilla ja se vaikuttaa hyvältä keinolta tukea kehitysvammaisten henkilöiden osallistumista oman terveyden hoitoon ja vähentää hoitovirheiden mahdollisuutta. Tukiliitolla on mahdollisuus

valtakunnallisena toimijana levittää toimintamallia seuraavilla keinoilla syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana:

- viestiä materiaalista monikanavaisesti Tukiliiton sähköisen viestinnän välineissä,
- liittää materiaali Tukiliiton verkkosivuille ja ammattilaisille suunnattujen koulutusten materiaaleihin,
- kerätä kokemuksia sairaalapassin käytöstä ja järjestää aiheesta lyhyitä tietoiskuja läheisille ja
- tarjota materiaalia liitettäväksi kommunikaatiota tukeville sivustoille.

Liittohallituksen pohjaesitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:
Liittokokous merkitsee tiedoksi aloitteen, liittohallituksen vastauksen ja suunnitelmat toimenpiteiksi.

15.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri ry ja Lapin Metkat: Korvaus tehdystä työstä

Aloite Kehitysvammaisten Tukiliiton liittokokoukselle 6.5.2023. Tällä hetkellä osa hyvinvointialueista jättää työtoimintaan osallistuville työosuusrahan maksamatta, koska sosiaalihuoltolaki antaa siihen mahdollisuuden. Tämä on vastoin YK:n vammaissopimuksen yhdenvertaisuuspykälää. Avotyötoimintaan osallistuvan työtehtävät vastaavat usein tavallisia työtehtäviä, mutta siitä ei makseta palkkaa. Jokaisella on oikeus saada korvaus tekemästään työstä. Avotyön tavoitteena tulisi olla työllistyminen palkkatyöhön.

Esitämme, että Tukiliitto käyttää asiantuntija-asemaansa työosuusraha-asian esillä pitämiseksi ja korjaamiseksi.

Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri

Lapin Metkat

Asian valmistelu liittohallituksessa

Tukiliiton liittohallitus on Lapin Kehitysvammaisten Tukipiirin kanssa samaa mieltä siitä, että avotyön tavoitteena tulisi olla työllistyminen palkkatyöhön.

Suomessa on noin 30 000 työikäistä kehitysvammaista ihmistä, joista arviomme mukaan koulutettuja, työkykyisiä ja työhön haluavia on 3 000. Työ- ja toimintakeskuksissa työtoiminnassa on 6 000 kehitysvammaista ihmistä, avotyötoiminnassa 2 300. Palkkatyötä tällä hetkellä tekee noin 600 kehitysvammaista ihmistä, joista suurin osa tekee työtä osa-aikaisesti.

Työosuusraha on avustus, jota voidaan maksaa kehitysvammaisten työtoiminnan asiakkaille. Työosuusrahaa saavat ihmiset eivät ole työsuhteisessa työssä, vaan asiakkaalle myönnettyssä sosiaalipalvelussa.

Työosuusrahan määrää ei ole säännelty laissa, joten hyvinvointialueet voivat maksaa sitä haluamansa suuruisena (aina 12 euroon saakka).

Työosuusrahan suuruuteen vaikuttamisessa tärkeää on suunnata se oikein. Siirtymä kohti aidosti työllistymiseen tähtäävää työtoimintaa ja sen rinnalla osallisuutta tukevaa toimintaa täytyy toteuttaa niin, ettei nykyisin työtoiminnassa käyvien ihmisten asema heikkene entisestään. Tämä tuo haasteita yhdistää näitä eri pyrkimyksiä, joissa työosuusraha osaltaan ylläpitää rakennetta, jossa työtä tehdään ilman palkkaa ja muita työsuhteen etuja.

Toimintakulttuurin muuttuminen ja palveluiden kehittäminen on hidasta, mutta viime vuosina on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kunnat ovat ottaneet käyttöön työ- ja päivätoiminnan kehittämiseksi laadittuja laatukriteereitä, joita olemme tehneet yhteistyössä KVANK:n työn ja päivätoiminnan valiokunnan kanssa. Laatukriteereitä käytetään myös kriteereinä kilpailutettaessa palveluja. Tällä hetkellä Tukiliitossa ei ole juurikaan resursseja vaikuttaa työelämäasioihin STEA:n lakkautettua avustuskohteen, jolla edistimme muun muassa työelämäosallisuutta.

Suurin osa kehitysvammaisista ihmisistä tarvitsee työllistymisen sijaan työ- ja päivätoimintapalvelua jatkossakin. Työ- ja päivätoimintapalvelua pitää sisällöltään kehittää osallisuutta tukevaksi, koska tavoittelemme YK:n vammaissopimuksen mukaisesti inkluusiota ja täysivaltaista kansalaisuutta. Osallisuutta tukeva toiminta tukee ihmisiä toimimaan yhteisöissä, joissa erilaiset samoista asioista kiinnostuneet ihmiset tekevät asioita yhdessä. Osallisuutta tukeva toiminta auttaa ihmistä elämään oman näköistä elämää. Osallisuutta tukevan toiminnan tulee myös tukea palkkatyöhön pääsyssä. Myös osa-aikaisesti palkkatyötä tekeillä pitää olla mahdollisuus käyttää osallisuutta tukevaa palvelua.

Kehitysvammaisten Tukiliitto on tehnyt vuosia pitkäjänteistä ja määrätietoista työtä edellä mainittujen epäkohtien korjaamiseksi. Viemme asioita eteenpäin myös yhteistyössä mm. Vammaisfoorumin työllisyysryhmän, Vates-säätiön, Kehitysvammaliiton, KVANK:n työn ja päivätoiminnan valiokunnan sekä Me Itse ry:n kanssa.

Liittohallituksen pohjaesitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:
Liittokokous merkitsee tiedoksi aloitteen ja liittohallituksen vastauksen.

16.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri: Tunnistautuminen vammaisen henkilön puolesta sähköisessä asioiden hoidossa

Nykyisen asetuksen mukaisesti asioiden hoito vammaisen henkilön puolesta on monivaiheista ja vaikeaa. Pankkiasioiden hoito laillisesti on jokseenkin mahdotonta ilman ”tukihenkilölle” myönnettyjä pankkitunnuksia

vammaisen henkilön puolesta. Samoin sosiaali- ja muiden henkilökohtaisten oikeuksien, etujen valvonta ja tukeminen on vaikeaa ilman kehitysvammaisen ”tukihenkilölle” myönnettyjä oikeuksia. Tällaisena tukihenkilönä voisi toimia omainen, tai jokin muu henkilö joka on tehtävään sopiva ja luotettava.

Esitämme, että Liitto tekee Valtioneuvostolle esityksen asetusmuutoksesta tarvittavien oikeuksien saamiseksi vammaisen henkilön tukihenkilölle, vammaisen henkilön edun mukaisesti. Samalla on myös määriteltävä kuka voi toimia kehitysvammaisen henkilön tukihenkilönä ja mitkä ovat tukihenkilön velvollisuudet ja oikeudet.

Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri

Asian valmistelu liittohallituksessa

Tukiliiton liittohallitus on Lapin Kehitysvammaisten Tukipiirin kanssa samaa mieltä siitä, että vaikeudet verkkopankkitunnusten saamisessa hankaloittavat huomattavasti kehitysvammaisten henkilöiden asiainhoitoa sekä heidän tukemistaan siinä. Verkkopankkitunnuksia ei usein myönnetä kehitysvammaisille henkilöille siitä huolimatta, että luottolaitostoiminnasta annettua lakia (610/2014) muutettiin vuonna 2017 tarkoituksena mahdollistaa peruspankkipalveluiden käyttäminen, ml. vahvan sähköisen tunnistautumisen palvelut, yhdenvertaisesti eri tavoin toimintarajoitteisille ihmisille siten, että palveluihin tehdään tarpeellisia mukautuksia, esim. sallimalla avustajan käyttäminen palveluita käytettäessä (luottolaitoslaki 15:6 ja HE 123/2016 vp, s. 33). Palveluiden yhdenvertaista tarjoamista sekä mukauttamista edellyttävät myös yhdenvertaisuuslaki (15 §) ja laintasoinen YK:n vammaissopimus. Tukiliitto nostaa asiakasneuvonnassaan ja vaikuttamistyössään esiin oikeusnormeja ja -periaatteita, jotka puoltavat verkkopankkitunnusten myöntämistä silloinkin, kun henkilö tarvitsee niiden käyttämiseen apua ja tukea esimerkiksi kognitiivisen toimintarajoitteensa vuoksi sekä tekee asiassa yhteistyötä Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston kanssa, jotta ko. tapauksia saataisiin Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn.

Suomi.fi-valtuuksien antaminen omalle luottohenkilölle mahdollistaa puolesta asioinnin monissa palveluissa, kuten OmaKannassa, Verohallinnon palveluissa ja apteekeissa. Suomi.fi-valtuudet voi antaa myös silloin, kun valtuuttajalla ei ole mahdollisuutta käyttää itse digipalveluja tai kun hänellä ei ole tunnistautumisvälineitä. Valtuutettu tekee Suomi.fi-valtuutuksissa valtuutuspyynnön, minkä jälkeen valtuuttaja hyväksyy valtuutetun asioimalla fyysisesti jossakin Digi- ja väestötietoviraston palvelupaikoista. Valtuuttaminen edellyttää yleisesti sitä, että valtuuttaja ymmärtää asian merkityksen. YK:n vammaissopimuksen 12 artikla edellyttää, että kaikki vammaiset henkilöt voivat käyttää oikeudellista kelpoisuuttaan, esimerkiksi valtuuttaa toisen henkilön toimimaan puolestaan, minkä lisäksi vammaisilla henkilöillä on oikeus saada tähän tarvitsemaansa mahdollisesti vahvaakin tukea. Tukiliitto nostaa mahdollisuuden antaa Suomi.fi-valtuudet esiin

asiakasneuvonnassaan ja vaikuttamistoiminnassaan ja korostaa, että valtuuttamisen pätevyyttä ei tule kyseenalaistaa syrjivin perustein, esimerkiksi vedoten siihen, että henkilö tekee valtuutus päätöksen toisen henkilön tuella, joka hänelle YK:n vammaissopimuksen mukaan kuuluu.

Yhtenä nykyisin saatavilla olevana vaihtoehtona vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen on henkilökorttiin liitettävä kansalaisvarmenne, jonka käyttäminen ei edellytä vahvan sähköisen tunnistautumisen välineiden omaamista. Kyseinen vaihtoehto on myös sellaisten vammaisten henkilöiden saatavilla, jotka tarvitsevat hyvin vahvaa apua ja tukea tai jopa täysin puolesta toimimista asioidensa hoitamiseksi. Tukiliitto pitää asiakasneuvonnassaan esillä myös kansalaisvarmenteen hankkimisen mahdollisuutta.

Tukiliitto pyrkii vaikuttamaan lainsäädännön kehittämiseen niin, että vahva sähköinen tunnistautuminen tulee Suomessa yhdenvertaisesti mahdolliseksi myös kehitysvammaisille ihmisille. Tämä edellyttää vaikuttamista moniin eri lakeihin sekä myös käytäntöihin. Tukiliitto vaatii, että muun muassa lakiesityksiä digitaalisesta henkilöllisyydestä ja henkilötunnuksen uudistamisesta edistetään nopealla aikataululla huomioiden myös ne ihmiset, jotka tarvitsevat ko. välineiden käyttämiseen toisen ihmisen tukea. Teemme näissä asioissa yhteistyötä esimerkiksi muiden vammaisjärjestöjen, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston ja Digi- ja väestötietoviraston kanssa.

Liittohallituksen pohjaesitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:
Liittokokous merkitsee tiedoksi aloitteen, liittohallituksen vastauksen ja suunnitelmat toimenpiteiksi.

17.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Nokian Kehitysvammaisten Tukiyhdistys liittokokouksen ajankohdasta ja sääntömuutoksesta

Nokian Kehitysvammaisten Tukiyhdistys ehdottaa Kehitysvammaisten Tukiliiton sääntöihin muutosta siten, että varsinainen liittokokous pidetään vuosittain marraskuun loppuun mennessä vuodesta 2024 alkaen.

Tällöin liittohallitukselle jää aikaa valmistella Tukiliiton talousarvio seuraavalle vuodelle siten, että talousarviossa on esittää liittokokoukselle lukuja, joiden perusteella liittokokous saa käsityksen miten paljon kuluja ja tuottoja tulevana vuonna tulee olemaan.

Liittohallitus ja talousarvion liittohallitukselle valmisteleva liiton työntekijä saa myös aikaa koota edellisen ja kuluvan vuoden tarkemmat tiedot, joiden pohjalta talousarvio voidaan liittokokoukselle tehdä.

Nykyisessä tilanteessa liittokokous ei saa käytännössä mitään tietoa seuraavan vuoden talousarvion perusteluista ja toteutuneet kustannukset meneillään olevasta vuodesta on tiedossa vain alkuvuoden osalta.

Yhdistys ehdottaa liiton sääntöihin muutosta siten, että varsinainen liittokokous pidettäisiin vuosittain marraskuun loppuun mennessä vuodesta 2024 alkaen.

Asian valmistelu liittohallituksessa

Liittohallitus toteaa, että järjestöhallinnon jatkuva kehittäminen ja erilaisten vaihtoehtojen pohtiminen ja niistä keskustelu on tärkeää. On myönteistä, jos liittokokous keskustelee järjestöhallinnon ja liittokokouksen kehittämisestä. Nykyinen päätöksenteon rakenne ja liittokokouksen aikataulu on kuitenkin hyvä kompromissi erilaisten tarpeiden välillä.

Liittokokous on tarpeellista järjestää sääntöjen mukaisesti vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Ajankohtaa puoltaa tarve päättää tilinpäätöksestä, vastuuvapaudesta ja toimintasuunnitelmasta kevätkauden aikana. Liittokokouksen siirtäminen loppuvuoteen toisi mukanaan isoja käytännön ongelmia ja heikentäisi merkittävästi liiton toimintakykyä. Tilinpäätöksen on käytännössä oltava valmiina ja vahvistettuna ennen toukokuun loppua, jolloin avustuksensaajan on selvitettävä tilinpäätöksellä edellisen vuoden valtionavustusten käyttö rahoituksen myöntäjälle. Toimintasuunnitelma ja talousarvio on käytännössä oltava valmiina ja päätettynä viimeistään edellisen vuoden syyskuussa, osin jo toukokuussa. Valtionavustusten hakuajat ovat uusien avustusten osalta toukokuu, ja jatkoavustusten osalta syyskuu. Talousarvio ja toimintasuunnitelma on oltava päätettynä valtionavustuksia haettaessa.

Marraskuussa pidettävä liittokokous olisi liian myöhään.

Liittokokous saa tietoa talousarvion perusteluista ennen kaikkea toimintasuunnitelmasta. Toimintasuunnitelma vastaa sitä toimintaa, jota talousarvio kuvaa euroina. Toimintasuunnitelma ja talousarvio laaditaan aina vastaamaan toisiaan.

Toteutuneiden kulujen ja talouden seurantaan liittokokous ja jäsenyhdistykset voivat tehdä kaikkea tuloslaskelman ja taseen, tilinpäätöksen, avulla. Liittohallitus esittää tilinpäätöksen joka vuosi liittokokoukselle ja jäsenyhdistyksille. Ulkopuolinen tarkastaja tarkastaa liiton taloutta, hallintoa ja tilinpäätöksen kerran vuodessa ja kirjoittaa tarkastuksesta kertomuksen liittokokoukselle.

Liittohallituksen pohjaesitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:

Liittohallitus esittää, että ehdotettua sääntömuutosta ei tehdä.

18.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Rovaniemen Erityistuki: Mielenterveyden tukipalveluiden kohdentaminen erityistä tukea tarvitseville

Rovaniemen Erityistuki ry: n jäsenistön keskuudessa on noussut huoli siitä, ettei erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden pääsy mielenterveyspalveluiden piiriin ole yhdenvertainen muun väestön kanssa.

Mielenterveyden häiriö tarkoittaa sairautta, joka vaikuttaa ajatteluun, tunne-elämään ja käyttäytymiseen sekä kykyyn tehdä työtä, toimia arjessa ja olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa (Haavoittuva mieli - tunnista ja tue, Mielenterveyden ensiapu 2).

Kaikilla kehitysvammaisilla henkilöillä on haasteita mainituilla alueilla, mutta kaikilla ei ole mielenterveyden häiriötä. Osalla on ja heidät tulisi kyetä tunnistamaan.

Tiedetään myös, että epävakaata persoonallisuushäiriötä on kehitysvammaisilla henkilöillä yleisempi kuin ei-kehitysvammaisilla. Epävakaan persoonallisuushäiriön oireilottuvuuksia ovat esimerkiksi tunteiden ja mielialojen säätelyn vaikeus, käyttäytymisen säätelyn vaikeus, ihmissuhteiden ja identiteetin säätelyn vaikeus sekä häiriöt ajattelu- ja havaintotoiminnoissa. Näitä tarkasteltaessa voidaan todeta, että ne kuvaavat osuvasti kehitysvammaisen henkilöiden arjen haasteita. Vaatii hyvää mielenterveys- ja vammaistyön ammattitaitoa sekä hyvää ihmistuntemusta, jotta voidaan erottaa, onko kyseessä kehitysvammasta aiheutuvat haasteet vai epävakaan persoonallisuushäiriön esiintyminen kehitysvammaisuuden lisäksi.

On valitettava tosiasia, että psyykenlääkkeitä määrätään kehitysvammaisille jopa viisinkertaisesti ei-kehitysvammaisiin verrattuna. Lääkkeistä vähän yli 20% on psykoosilääkkeitä, vaikka vain 5 prosentilla voidaan todeta psykoottinen häiriö. Lääkkeitä kokeillaan usein aggressiiviseen käyttöön. Muita suuria lääkeryhmiä ovat masennus- ja ahdistuslääkkeet sekä mielialaa tasaavat lääkkeet. Riittävän pienissä ja asianmukaisesti resurssoiduissa asumisyksiköissä lääkitystä on voitu vähentää tai jopa kokonaan purkaa (Asko Niemelä, psyk. erikoislääkäri, 18.11.2022). Väistämättä herää kysymys siitä, hoidetaanko riittämättömiä resursseja toisinaan lääkkeillä.

Kaikilla kehitysvammaisten henkilöiden kanssa työskentelevillä tulisi olla perustiedot mielenterveydestä ja sen häiriöistä. Lisäksi jokaisessa asumispalveluyksikössä sekä päivä- ja työtoiminnassa tulisi olla ainakin yksi mielenterveyden erityisosaamista omaava henkilö. Erityisosaaminen voisi olla esimerkiksi mielenterveys- ja päihdetyöhön erikoistumista tai lisäkoulutuksella hankittua tietoa mielenterveyden häiriöistä ja niiden

kuntouttamisesta.

Esitämme, että Tukiliitto selvittää omien yhteistyötahojensa kanssa erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden mielenterveyspalveluiden nykytilanteen sekä käynnistää osaltaan tarvittavat toimet niiden kuntoon saattamiseksi. Aihepiiri on tärkeä ja nyt, hyvinvointialueiden aloitettua toimintansa, erittäin ajankohtainen.

Rovaniemen Erityistuki ry

Asian valmistelu liittohallituksessa

Tukiliiton liittohallitus jakaa Rovaniemen Erityistuki ry:n huolen erityistä tukea tarvitsevien ihmisten pääsystä mielenterveyspalveluihin samoin kuin niin kutsutusta ylilääkitsemisestä.

Mielenterveyspalvelujen saatavuudessa on suuria ongelmia eri puolella Suomea. Palveluihin pääsyn ja hoidon jatkuvuuden ongelmat koskevat sekä vammaisia että vammattomia ihmisiä. Hyvinvointialueiden toteuttamana mielenterveyspalveluiden yhdenvertaisuutta on mahdollisuus parantaa, mutta tässä vaiheessa on vielä mahdotonta arvioida tilannetta.

Tämän vuoden alusta alkaen mielenterveyden hoidosta säädetään ensisijaisesti terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa. Lakiuudistuksen tavoitteena on muun muassa parantaa mielenterveyspalvelujen saatavuutta, laatua ja tarpeen mukaisuutta sekä vahvistaa asiakkaan oikeuksia saada yhdenvertaisesti tarvitsemiaan palveluja kaikissa ikäryhmissä.

Tukiliitolla yhteistyötahoineen ei ole mahdollisuutta selvittää erityistä tukea tarvitsevien ihmisten mielenterveyspalveluiden nykytilaa, mutta kyseiset palvelut ovat aihe, jota vaikuttamistyössä pidetään muutoin esillä.

YLE:n MOT-toimitus teki 1.3.23 julkaistun juttupaketin ja 7.3. julkaistun jatkojutun kehitysvammaisten ihmisten lääkitsemisestä psyykenlääkkeillä. Tukiliiton asiantuntijat antoivat toimittajalle haastatteluja ja taustatietoa juttuja varten useamman kerran. Samoin annoimme taustatietoa ja haastattelun Seura-lehdelle, joka julkaisi kaksi artikkelia kehitysvammaisten lasten kohtelusta laitoksissa. Artikkeleissa kävi ilmi ylilääkitsemisen olleen yksi osa kyseisten lasten kohtelua.

Asumisen vaikuttamisessa Tukiliitto yhteistyökumppaneidensa kanssa nostaa esiin henkilöstökysymyksiä ja erityisosaamisen tärkeyttä. Alalla on myös tunnistettua henkilöstön osaamisen vajeita. Valitettavasti alan henkilöstön saatavuuden ongelmat ovat tällä hetkellä suuria, ja osaavaa henkilöstöä ei ole riittävästi.

Tukiliiton ja useamman muun kehitysvamma-alan toimijan hallitusohjelmataavoitteena on uuden vammaisten ihmisten asumisen

ohjelman saaminen Suomeen. Asumisen ohjelman avulla olisi mahdollista kartoittaa vammaisten ihmisten asumisen tilannetta, palveluita ja tarpeita. Oikeanlainen tuen ja palveluiden varmistaminen olisivat keskeinen osa ohjelman sisältöä. Tämä pitäisi sisällään myös mielenterveyspalvelut.

Liittohallituksen esitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:

Liittokokous merkitsee tiedoksi aloitteen ja liittohallituksen vastauksen.

19.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Tampereen Kehitysvammaisten Tuki toimenpideraportoinnin laajentamisesta

Jäsenistöltämme saamamme palautteen perusteella teemme aloitteen Kehitysvammaisten Tukiliiton liittokokoukselle.

Liittokokousaloitteiden toimenpideseurantaraportti sisältää kolmen vuoden aloitteet liittokokoukselle. Raportti käsitellään tiedotusasiana, mistä syystä aloitteet ja niiden seuranta eivät saa ansaitsemaansa huomiota.

Tukiliiton jäsenyhdistykset voivat tehdä aloitteita sekä liittohallitukselle, että liittokokoukselle. Jäsenistömme haluaa aloitteet julkisiksi ja tietää, millaisia aloitteita on tehty liittohallitukselle, sekä mihin konkreettisiin toimenpiteisiin ne ovat johtaneet.

Esitämme, että toimenpideraportointia laajennetaan niin, että siinä näkyvät myös liittohallitukselle osoitetut aloitteet ja niiden toimenpideseuranta.

Tampereella 27.2.2023 Tampereen Kehitysvammaisten Tuki ry Hallitus

Liittohallituksen pohjaesitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:

Aloitteiden seurantaraporttia liittokokoukselle laajennetaan yhdistyksen aloitteessa esittämällä tavalla (sisältäen aloitteet, joista liittohallitus on tehnyt päätöksen).

20.

JÄSENYHDISTYKSEN ESITTÄMÄ ASIA: Vantaan Kehitysvammaisten tuki: Laadunvalvonnan pohdinta liittokokouksessa

Vantaan kehitysvammaisten tuki ry on huolissaan kehitysvammaisten elinolosuhteista hoiva-asumisessa ja haluamme, että liittokokouksessa pohditaan laadunvalvonnan resursseja Suomessa.

- Onko laadunvalvontaan satsattu riittävästi henkilöstöresursseja?
 - Ovatko kriteerit ja ohjeistukset riittävän konkreettiset ja yksiselitteiset?
 - Onko laadunvalvonnan tuotteistaminen kokonaisuudessaan onnistunut?
- Toivomme linjauksia aiheeseen ja parannusehdotuksia, jotta kehitysvammaisemme voisi elää normaalia, onnellista ja omannäköistä elämää asumisyksiköissä ja perhehoidossa.

Hilkka Hytönen Marika Kaspio-Oksa

Asian valmistelu liittohallituksessa

Vantaan Kehitysvammaisten tuki esittää aloitteessaan liittokokoukselle huolensa kehitysvammaisten ihmisten elinolosuhteista hoiva-asumisessa ja haluaa, että liittokokouksessa pohditaan laadunvalvonnan resursseja Suomessa. Yhdistys toivoo aiheeseen linjauksia sekä parannusehdotuksia.

Liittohallitus esittää, että liittokokouksessa ei käydä keskustelua laadunvalvonnan resursseista, jotta kokousedustajilla on riittävästi aikaa käsitellä sääntömääräiset ja muut pakolliset asiat. Asia on kuitenkin tärkeä, ja Tukiliitto tekee omalta osaltaan työtä tilanteen parantamiseksi.

Hallitusohjelmatavoitteissaan Tukiliitto nostaa esiin asumisen ja sitä myöten palveluiden valvonnan aukottomuuden tärkeyttä. Tukiliitto toteaa, että omavalvonta ei riitä ja että valvontaviranomaisten on saatava valvontaan riittävät resurssit.

Tukiliitto nostaa asiaa esiin myös muilla foorumeilla, muun muassa kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnassa (KVANK). KVANK:ssa tunnustetaan ongelma ja muun muassa se, että ohjeistuksien ja kriteerien tulkinnoissa on palveluntuottaja- sekä valvontaviranomaispuolella erilaisia tulkintoja. Tavoitteena onkin saada toimijat yhteiseen keskusteluun aiheesta.

Liittohallituksen pohjaesitys liittokokoukselle aloitteen johdosta:
Liittokokouksessa ei käydä keskustelua laadunvalvonnan resursseista. Liittokokous merkitsee tiedoksi aloitteen ja liittohallituksen vastauksen.

21. ILMOITUSASIAT

a) Selvitys aiempien vuosien aloitteista

[LIITE 7](#)

Esityslistan liitteenä on lista aloitteista 2020 – 2022 ja selvitys niihin liittyvistä toimenpiteistä.

22. KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN